

CVIČEBNÍ LISTY

ROČNÍK IX.

Příloha „Vojenských rozhledů“.

ČÍSLO 10.

Mjr. gšt. Josef F e t k a:

Nasazení praporu zálohy divise do boje.

Mapa 1:75.000 Benešov, náčrt 1:25.000 Vel. Popovice.

Všeobecná situace.

Východní červená armáda po bojích s modrou západní armádou zastavila 9. listopadu postup a přešla v obranu.

Její křidelní 3. pěší divise se přeskupila a 12. listopadu ráno byla v situaci, kterou naznačuje náčrt A. Její jižní bok je chráněn 1. jezd. brigádou, na severu je ve spojení s 1. pěší divíí.

Na frontě divise zdá se, že modří dostali posily 11. a v noci s 11. na 12. listopadu. Jejich dělostřelecká postavení byla zjištěna v prostorech u Průhonic, mezi Vosmicemi a Zdiměřicemi, u Hor. Jirčan a u Psár. Těžké dělostřelectvo střílelo ze směru Jesenice a Vesce.

Modré letectvo je od 12./11. v převaze.

I. část.

1. Dne 12. listopadu kolem poledne útočila modrá vojska na krycí posici 3. p. červené divise a na sklonku dne podařilo se jim jí se zmocnit téměř na celé frontě kromě části v prostoru Kuří, která se uhájila.

2. Na jihu 1. jezd. brigáda byla zatlačena až na linii Stířín-Struhařov a velitel 3. divise, boje se o své levé křídlo, dal veliteli 6. pěší brigády k dispozici 1 prapor (1./11.) zálohy divise, jímž byla prodloužena fronta jižního křídla v prostoru Petříkov a V. Popovice.

3. Jednotky krycí posice, jež musily s útočníkem sváděti urputné boje, měly značné ztráty, jež se pohybovaly mezi 10—20%.

4. Za noci s 12. na 13. listopadu zlepšil si nepřítel přepady na Huntovice, lesík na Petrové vrchy a dvůr Ovčáry výchozí základnu pro ranní útok, který vyrazil po krátké, ale prudké dělostřelecké přípravě 13. listopadu v 6 hodin. Jeho největší úsilí bylo projevo-
váno mezi Huntovicemi a lesem Okrouhlík, pravděpodobně s úmys-
lem co nejdříve proniknouti ve směru na Předboř.

5. Kolem 7. hod. podařilo se mu proniknouti lesíky Hučák W., a jediné zasazením 6./12. roty a bočnou palbou kulometů z lesa Okrouhlík se situace napravila a v 8 hodin je taková, jak jest znázorněna na náčrtu B.

6. Několik minut před 8. hodinou dostal velitel II./11. praporu rozkaz od velitele pluku přesunouti se ihned do Předboře, kde bude k dispozici veliteli 6. p. brigády.

Předpokládáme-li, že velitel II./11. praporu:

zná situaci, která se vyvinula na frontě, jen povšechně,

že prapor je v pohotovosti a velitelé všech částí mimo velitele 5./11. roty jsou u SV. praporu,

jakou činnost vyvine a jaké rozkazy vydá, jakmile dostane rozkaz k přesunu?

Řešení I. části.

1. Úkolem velitele II./11. praporu je přemístiti se ihned do Předboře; to znamená neztráceti čas dlouhými přípravami a rozkazy a přesunem zaujmouti novou sestavu v Předboři.

2. Neznalost přesné situace na frontě jej nutí k tomu, aby:

a) jednak co nejdříve se snažil zvědět, oč jde, t. j. jaká je přesná situace a jaký bude úkol praporů;

b) jednak při postupu se zajistil nejen proti nepřátelskému dělostřelectvu, nýbrž také proti pozorování, a to jak vzdušnému, tak také pozemnímu, kdyby se nepříteli podařilo dále proniknouti a opanovati výšiny, odkud by jeho postup bylo vidět;

c) jednak byl s praporem co nejdříve na místě, aby mohl zasáhnouti, jestliže toho bude potřeba.

Aby věděl, které cesty má voliti a kam má jednotlivé části praporu poslati, je třeba, aby si uvědomil, v jaké sestavě chce míti prapor na konci pochodu.

Přední požadavky pro sestavu praporu v Předboři jsou tyto:

musí co nejvíce umožniti provedení příští úlohy;

býti skryta před pozorováním a co možná kryta před palbou alespoň přímou.

A poněvadž příští úlohu nezná, musí se snažiti:

jednak co nejdříve zvědět úmysly velitele 6. p. brigády, a to ještě před příchodem praporu, aby mohl poopravit nařízenou sestavu, jestliže by toho bylo třeba,

jednak ji přízpůsobiti pravděpodobným směrům zasazení, t. j. buď přímo na západ anebo na severozápad nebo na jihozápad.

Skryt před pozorováním vzdušným i pozemním může poskytnouti vesnice sama; nesmíme však zapomenouti, že vesnice naproti tomu přitahuje nepřátelskou dělovou palbu a je často překážkou (zvláště je-li rozsáhlá a není-li vojskům známa) pro rychlé shromáždění a přípravy k vyrazení.

Budeme se tedy snažit využít zahrad vroubících každou vesnici a zvláště, jak z plánu možno pozorovati, Předboř, při čemž roty zůstanou co možná pohromadě a využijí přirozených krytů, které poskytuje terén, proti nepřátelským střelám. Proti vzdušnému pozorování zesílíme obranu ještě postavením kulometů proti letectvu.

Zbývá řešiti ještě otázku, zda se prapor v Předboři nemá zajistiti před překvapením také vysláním zajišťovacích oddílů ve směrech nebezpečných. Rozumí se samo sebou, že nutno o to se starati, ale nezdá se vhodným nařizovati to již ve Všechromech, neboť velitel praporu zná situaci jen zhruba a ta ještě se může změnit do doby, než přijde prapor na místo. Konečně odjíždí velitel praporu k veliteli brigády před svým praporem, aby zvěděl přesnější situaci a podle toho — nebo na pokyn velitele brigády — vyšle, eventuálně nevyšle zajišťovací oddíly. Jestliže je vyšle, učiní tak ve směrech, které nebudou v nesouladu s provedením jeho příští úlohy, kterou již dostane od velitele brigády.

Konečně určité zajištění je dáno již sestavou praporu a kdyby velitel praporu nestačil dát rozkazy k zajištění včas, musil by tak učiniti z vlastní iniciativy velitel čelní roty.

3. Cesty pro přesun nám určí terén.

Jítí polí znamená jítí pomalu a bylo by žádoucí, aby prapor byl na místě co nejdříve.

Pochod po cestách zvyšuje pochodovou rychlost — a často stromořadí podél cest poskytne dostatečný skryt, takže není pak třeba členiti jednotku proti nepřátelské palbě a pozorování tak, jako ve volném terénu.

Z Všechrom do Předboře vedou dvě cesty:

a) Jedna ze severního okraje Všechrom, která se u lesíka západně od vesnice rozdvíjí: jedna jde přímo před odkrytý hřbet, druhá vybočuje na 422, odkud po lukách v údolí může se dosáhnouti první cesty, kterou pak nedaleko od Předboře vroubí stromořadí. Zdá se, že výhodnější je druhá, poněvadž je skrytější.

b) Druhá cesta vede z jižního okraje, a to buď přes 437 odkrytým terénem, anebo by se mohlo jít po silnici, která jest jen o 250 m delší než první jmenovaná polní cesta; zato má výhody skrytu i krytu, poněvadž je vroubena stromořadím, je později zakryta přirozenou maskou vesnice a lesa a má — jako všechny silnice — po obou stranách příkop.

Prapor využije obou cest a tím již nabude dostatečného učlenění, takže postup bude rychleji proveden.

4. Nyní zbývá veliteli praporu, aby uvedl své části do pohybu.

5. rota dostane ihned rozkaz postoupit s kulometnou četou okamžitě na dvůr Předboř.

6. rota s 1 četou kul. půjde na Kašovice a umístí se na jižním okraji Předboře.

7. rota s 1 četou kulometnou přes 422 na severní okraj Předboře; s ní půjde velitelská a spojovací četa.

Poněvadž situace není jistá a je možné, že prapor bude musit změnit směr snad za pochodu, a aby proto nebyly jeho pohyby zdlouhavé, ponechá velitel praporu své trény dále vzadu. Bojové trény, jichž bude dříve potřebovat, hlavně pokud se týká spojovacího a zdravotnického materiálu a pak střeliva, přisune blíže a umístí je v skrytu v Kašovicích a v přilehlých lesících, kdežto kuchyňské ponechá ve Všechromech, poněvadž jich zatím vůbec nepotřebuje.

Poznamenejme ještě, že v našem případě přípravy k přesunu jsou ulehčeny tím, že se velitel praporu nemusí starati o vyslání hlídek pro obhlídku cest a prostoru, v němž bude prapor umístěn, poněvadž můžeme předpokládati, že tento terén byl již prozkoumán ve dnech 10.—12. listopadu, vzhledem na možné upotřebení praporů zálohy.

5. Velitel praporu sám pak odjede se svým pobočníkem a s velitelem kulometné roty přes 437 a Kašovice k SV. brigády; na cestě doplní rozkazy veliteli 5. roty.

Činnost a rozkazy velitele praporu by tedy mohly býti tyto:

1. Nařídí ihned svému pobočníku, aby odeslal cvalem rotmistra trubače k veliteli 5. roty, aby se okamžitě přesunul s rotou a kul. četou na dvůr Předboř. Další rozkazy dostane cestou. Rotmistr počká na východním okraji Kašovic.

2. Vydá ústní rozkaz — v 8 hodin 00 min.: velitelům 6., 7. a 8. roty, veliteli spojovací čety, veliteli praporemního trénu a lékaři praporu.

„Prapor se přemístí ihned do Předboře, kde bude k dispozici veliteli 6. p. brigády. 7. rota, v čele s velitelskou a spojovací četou a s jednou kulometnou četou, polní cestou přes 422, na sev. okraje Předboře, 6. rota s jednou kulometnou četou silnicí přes Kašovice na jižní okraje Předboře.

5. rota bude u dvora Předboře.

Po příchodu do Předboře připraví každá kulometná četa 1 kulomet k palbě proti letadlům. Velitelé rot po příchodu do Předboře dostaví se ihned na SV. 6. p. brigády v Předboři, kde dostanou další rozkazy.

Káry se střelivem s rotami, bojový terén praporu se přesune za 6. rotou do Kašovic a lesíka na západ odtud, kuchyňský trén zůstane ve Všechromech.

Obvaziště na východní okraj Předboře.

Odjíždím s pobočníkem a s velitelem kulometné roty k SV. brigády. Odchod rot ihned.“

3. Pak cvalem odjel přes 437 a Kašovice do Předboře; na cestě mezi Kašovicemi a Předbořím dohonil 5. rotu, jejímuž veliteli dal tento ústní rozkaz:

„Umístěte se s rotou a kul. četou u dvora Předboře.

Jeden kulomet postavte proti letadlům.

Jakmile umístíte rotu, dostavte se na SV. brigády v Předboři, kde dostanete další rozkazy.

Praporeční obvažíště bude na vých. okraji Předboře.“

4. Počítáme-li, že velitel praporu potřeboval:

3 minut k vydání ústního rozkazu ve Všechnomech,

2 minut na přípravy k odjezdu,

10 minut na cestu — se zastávkou u velitele 5. rot — do Předboře, mohl se hlásiti u velitele 6. p. brigády asi v 8 h. 20 m.

II. část.

Přibližně v touž dobu, kdy velitel II./11. praporu dostal rozkaz, t. j. krátce před 8. hod., přišel na SV. 6. p. brigády rozkaz divise, jímž velitel 6. p. brigády:

a) dostal k dispozici jeden prapor zálohy divise, dosud v prostoru Všechnomy-Kašovice (II./11.) který byl právě dirigován do Předboře, a palbu jednoho hrubého oddílu (II/103), takže do úseku brigády střelíjí nyní 2 lehké oddíly a 1 hrubý oddíl; druhý hrubý oddíl postřeluje Huntovice a Popovičky;

b) se zmocňuje — bude-li toho situace vyžadovati — koordinovati činnost své brigády a 9. p. pluku. (Příslušné rozkazy byly dány jak veliteli 5. p. brigády, tak veliteli 9. p. pluku.)

Jaká byla činnost a rozkazy velitele 6. p. brigády k použití II./11. praporu?

Řešení II. části.

Velitel 6. p. brigády posuzuje situaci takto:

a) na jihu

střed posice: les Okrouhlík drží,

jižní křídlo, přes to, že jezdecko bylo zatlačeno na východ, je zabezpečeno, poněvadž I./11. prapor tam zasazený není dosud ani celý v dotyku s nepřítelem a mimo to velitel brigády za tímto křídlem disponuje jednou rotou jako zálohou.

b) na severu

je situace horší, neboť bude-li nepřítel pokračovati v postupu a zmocní-li se hřbetu severně od 448., z kterého má výhled do prostoru záloh a dělostřelectva divise, ohrozí Předboř i obranu lesa Okrouhlík, neboli nejdůležitější bod posice: pozorovatelný Na Radimovském (trig. 504).

Tomuto nebezpečí nutno zabrániti protiútokem, jehož cílem by bylo opětne dobytí předních hranic hlavní posice v prostoru Hučák W.—Huntovice, aby byla obnovena obrana posice v celé své hloubce.

Tlak nepřítele se projevuje nejnebezpečněji na rozhraní obou brigád, a kdyby velitel 6. p. brigády chtěl provést protiútok jen v pásmu své brigády, musil by jej nasadit ze směru Nebřenice — Hučák W.

Tento směr protiútoků má

v ý h o d y : že nepříteli jde do boku,

že se opírá o vlastní pevný bod (Okrouhlík);

n e v ý h o d y : je to směr, v němž podnikl již velitel 12. p. pluku se svou 6. rotou protiútok a nepřítel zde bude ostražitější;

podpora palbou je malá jednak pro nedostatek palných základů, jednak pro nemožnost spojení a podpory pěchoty dělostřeleckou palbou v lese;

les sám skýtá nebezpečí desorientace a překvapení; cesta pro umístění praporu na výchozí základnu vyžaduje přesunu, který může nepřítel pozorovat, poněvadž není mnoho skrytých přístupů, a i přemísťování skrytými přístupy by vyžadovalo delší doby; a konečně i kdybychom dosáhli z tohoto směru okraje lesa Hučáku, nemusili bychom tím ještě ohrozit postavení nepřítele na hřebetě 441.

Lepší směr protiútoků by byl směr + 430 — Petrovy vrchy; má nevýhodu, že je veden částečně v pásmu 5. p. brigády. Tuto nevýhodu není třeba brát příliš na vášku, poněvadž velitel divise dal veliteli 6. p. brigády možnost koordinovat úsilí obou brigád, když toho situace bude vyžadovat, a konečně je vyvážena výhodami:

výchozí základna je částečně skryta (lesíky u 448) a přístup k ní je z velké části skryt před pozemním pozorováním nepřítele a je nejkratší;

podpora palbou je možná, a to nejen dělostřelectva, nýbrž i palných základů pěchoty, jež najdou dosti vhodného umístění nejen na hřebetě táhnoucím se od 441 na východ, nýbrž i na hřebetě táhnoucím se na sever od 448;

dobytím hřebetu 441 značně ohrozíme nepřátelské postavení v lese Hučáku a obranu Huntovic.

Velitel 6. p. brigády se proto rozhodne pro d r u h ý s m ě r protiútoků, který provede čerstvý prapor II./11.

To však pro velitele brigády znamená tuto akci koordinovat mezi jednotkami vlastní brigády již zasazenými, jednotkami 5. p. brigády (9. p. pluku) a konečně II./11. praporem:

1. j e d n a k p r o s t o r o v ě, což znamená:

- a) vymezit pásmo činnosti II./11. praporu;
- b) naříditi 9. a 12. p. pluku, aby se připojily svými vnitřními křídly k postupu;
- c) upravit podporu dělovou palbou;
- d) dát úlohu jednotkám překročeným II./11. praporem;

2. jednak časově, což znamená, určití začátek protiútoků a event. trvání dělostřelecké přípravy.

K 1 a) Vedeme-li severní hranice II./11. praporu přibližně po severním vojenském hřbetu tak, aby jednotka tento hřbet ovládala, a jižní hranice od okraje lesíka již. od 449 a po jižním okraji lesíku jz. od 430, má prapor útočné pásmo, jehož šířka nepřesahuje 700 m, a bude postupovati v jednom terénním celku.

Je zřejmo, že se tím posunují severní hranice brigády až na hřbet 441, což zvláště bude třeba bráti v úvahu při reorganisačním velení za obrany.

K 1 b) 9. p. pluk musí se přizpůsobiti manévru, svým jižním křídlem postupovati jižně od Huntovic a je vyčistiti.

12. p. pluk přimkne se k postupu II./11. praporu svým severním křídlem a vyčistí les Hučák.

K 1 c) Pokud se týká dělostřeleckých paleb, dal velitel brigády palbu obou lehkých oddílů k dispozici veliteli 12. p. pluku, který by jí velmi těžko postrádal, jednak vzhledem na ohrožení svého jižního křídla a na snahu udržeti Okrouhlík stůj co stůj, jednak vzhledem na nový úkol, který mu velitel brigády chce dáti, t. j. postup severního křídla současně s protiútokem.

Velitel brigády bude moci nejvýše žádati, aby vel. 12. p. pluku svým dělostřelectvem, jež by mu situace dovolila uvolniti, postřeloval prostor Hučák W. a odtud na západ a severozápad, hlavně při vyražení protiútoků, a tak usnadnil jednak postup severního křídla 12. p. pluku, jednak chránil jižní bok praporu podnikajícího protiútok.

Také od 9. pěš. pluku — předpokládáme-li, že je podporován palbou jednoho lehkého oddílu — nemůžeme ji vzíti, poněvadž ji bude potřebovati k podpoře současného postupu jižního křídla s protiútokem. Mimo to domluva s velitelem 9. p. pl. a snad i s velitelem 5. p. brigády vyžadovala by mnoho času, jehož nemáme — a nadto jest otázka, zda by přivolili postoupiti mu tak účinný prostředek palby. Velitel brigády by však přece potřeboval dělové palby, kterou by mohl zasáhnouti alespoň východní svahy Petrových vrchů proti úseku praporu podnikajícího protiútok, kde předvídá nepřátelské palebné základny, určené nejprve k podpoře útoku, pak k odražení možných protiútoků a k zachycení vlastních částí.

K tomu účelu bude moci použití palby hrubého oddílu (II./103.), jež by mu byla dána k dispozici, kterého by jinak — vzhledem na bezpečnostní pásmo — nemohl použiti.

Umlčování nepřátelských palebných zdrojů, které by bránily postupu a které by byly rozloženy od 441 na západ až ke dnu údolí, musí provésti pěchota vlastními prostředky, což nebude nad její síly, vzhledem na terén, který nedovoluje uplatniti ze strany útočníka v prostoru ode dna údolí na východ velký počet zbraní, a vzhledem na počty, jichž bude stranou, podnikající protiútok, v tomto pásmu použito. A poněvadž příprava protiútoků bude trvati určitou dobu, za kterou by nepřítel mohl něco podniknouti, dá ihned oddílem, jehož palbu dostal k dispozici, postřelovati posilové sledy ne-

přítele, jež by mohly býti na Petrových vrších, čímž zároveň připravuje i protiútok — neboť za tu dobu se snad podaří zničit některé zbraně, jež by mohly pak v postupu brániti.

K 1 d) Pokud se překročených jednotek týká, zůstanou na místě, aby nejprve palbou podporovaly vyrazení k protiútoků a pak tvořily záchytný sled pro případ neúspěchu.

K 2. Kdy vyrazí protiútok?

Co nejdříve — to ovšem znamená, až všechny prvky budou připraveny. Ze všech složek nejdelší přípravy bude potřebovat pravděpodobně hlavní činitel, t. j. II./11. prapor. Veliteli brigády je těžko určit přesně hodinu, kdy bude tento prapor připraven vyrazit z výchozí základny, poněvadž se může stát tolik nepředvídaností, které zdrží přípravu.

Proto nařídí velitel brigády, že protiútok vyrazí na znamení rakety červený déšť, a to 5 minut po jejím vypálení velitelem II./11. praporu z východního okraje lesíka vých. od 448., který tak učiní po skončení všech příprav.

Protiútok nebude předcházet i děl. příprava z těchto důvodů:

disponujeme jen palbou hrubého oddílu, který už dávno střílí na odpory, na něž by mohl střílet při přípravě — vzhledem na velké bezpečnostní pásmo, jehož vyžaduje hrubé dělostřelectvo;

můžeme nepříteli překvapit, vyrazíme-li znenadání z výchozí základny, k níž přístup je dobře skryt;

konečně není jí potřeba ani s morálního hlediska, t. j. abychom ji „vtáhli“ vojska do útoku, poněvadž protiútok provádí úplně čerstvá jednotka zálohy divise.

Proto mohou činnost a rozkazy velitele brigády vypadati takto:

1. Nejdříve dá rozkaz II./103. děl. oddílu telefonicky v 8 hodin 10 minut, aby postřeloval nepřátelské posily, jež by mohly býti umístěny na východních svazích Petrových vrchů, hlavně do prostoru lesíka sev. Hučák W.

2. Veliteli 12. p. pluku — telefonicky — v 8 hod. 15 min.

„Podnikám protiútok ve směru 430 — Petrovy vrchy II./11. praporem, jehož jižní hranice pásma budou procházeti lesíkem již. od 448. a po jižním okraji lesíka západně od 448.

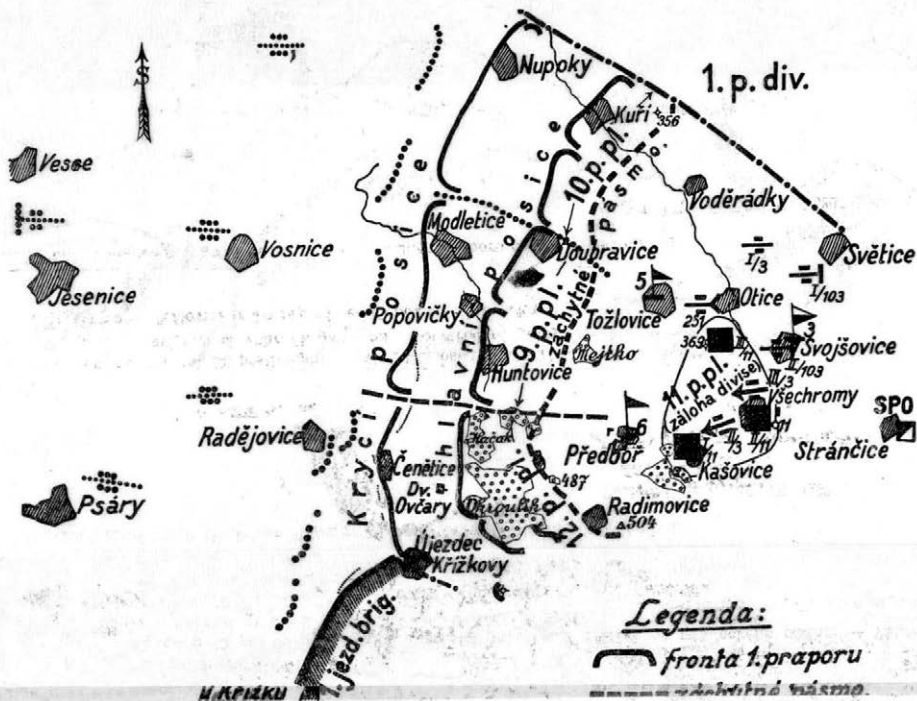
Cíl přední hranice hlavní posice.

Připojte se svým severním křídlem k tomuto protiútoků, který vyrazí 5 minut po vypálení rakety červený déšť na východním rohu lesa východně od 448 — což se stane pravděpodobně po 9. hodině. Překročené jednotky v pásmu II./11. praporu zůstanou prozatím na místě a jsou k mé dispozici.

Postřelujte veškerým svým volným dělostřelectvem prostor Hučák W. a odtud na západ a severozápad, hlavně při vyrazení a průběhu protiútoků.“

3. Podobný rozkaz bude dán vel. 9. p. pluku v 8 hodin 17 minut ordonančním důstojníkem brigády (2. pobočník), poněvadž není přímého telefonního spojení mezi 6. p. brigádou a 9. pěš. plukem.

Situace 3. pěší divise 12. XI. ráno.

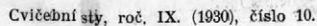

Poznámka: Velitel 12. pěšího pluku má k dispozici palbu II./3. i III./3. dělostřeleckého oddílu. — Velitel brigády si vyhradil jen určitá soustředění palby.

Oprav: Tožlovice v Jazlovici; Nupoky v Nupaky.

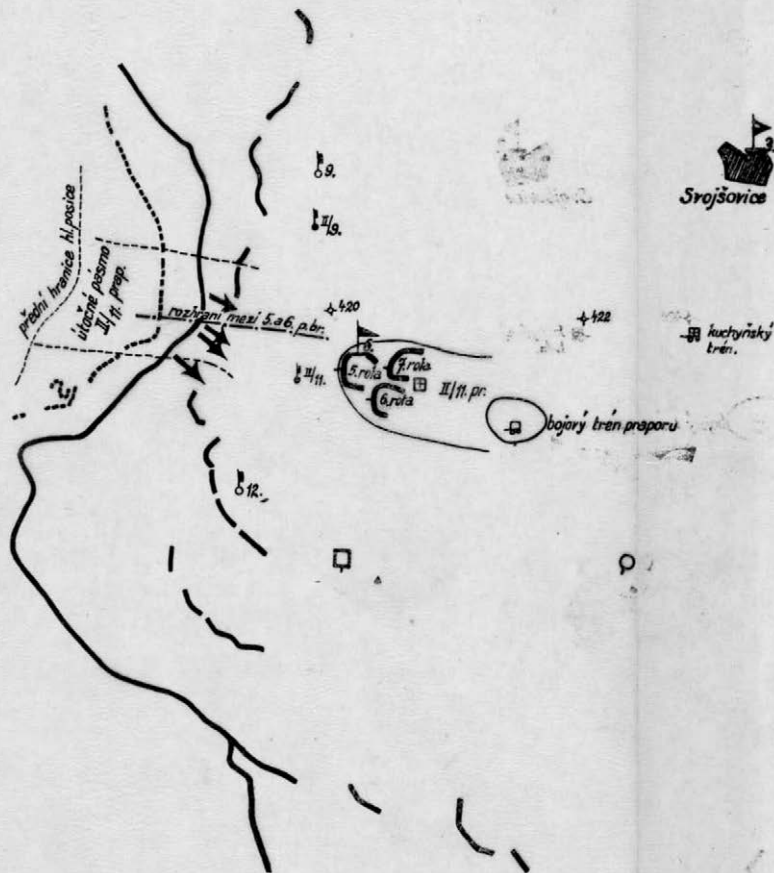
Příloha k článku mjr. gšt. Josefa Fekky: Nasazení praporu zálohy divise do boje.

Náčrt 3. — průsvitka B
(přilož na náčrt 1.).

Náčrt 4. — průsvítka C
(přílož na náčrt 1.).

Situace, do níž přichází II/11 prapor
v 8 hodin 45'.

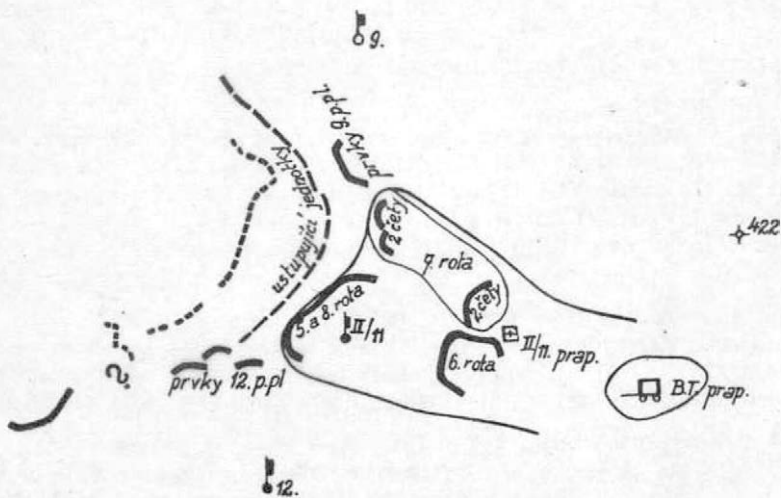

Příloha k článku mjr. gšt. Josefa Fekky: Nasazení praporu zálohy divise do boje.

Cvičební listy, roč. IX. (1930), číslo 10, úvodní

Náčrt 5. — průsvitka D
(přilož na náčrt 1.).

Situace, jak ji zná velitel II./11. praporu
v 9 hodin 05'.

Δ 504

Příloha k článku mjr. gšt. Josefa F e t k y: Nasazení praporu zálohy divise do boje.

Cvičební listy, roč. IX. (1930), číslo 10.

Ordonanční důstojník bude mít také za účel vysvětliti přesně situaci 12. p. pluku, která v podrobnostech veliteli 9. pěš. pluku nebude známa.

4. Jakmile přijde velitel II./11. praporu na SV. brigády, t. j. v 8 hodin 20 minut, dostane od velitele brigády tento ústní rozkaz:

„Nepřítel se snaží dosud bez úspěchu prorazit záchytné pásmo v prostoru 430.

Vlastní jednotky (vysvětlí podrobněji — viz náčrt).

Mám v úmyslu podniknouti protiútok vaším praporem ve směru 430 — Petrovy vrchy a znovu dosáhnouti předních hranic hlavní posice.

Útočné pásmo praporu bude ohraničeno:

na severu čarou: j. okraj lesíka 500 m sv. od 430 — severním vojenským hřebenem hřbetu 441 a

na jihu čarou: procházející lesíkem j. od 448 a j. okrajem lesa z. od 448.

Protiútok bude doprovázen na severu postupem 9. pěš. pluku, který se znovu zmocní Huntovic, na jihu postupem 12. pěš. pluku, který vyčistí Hučák W. Dělostřelectvo (II./103. oddíl) již od nynějška postřeluje nepř. prvky na východních svazích Petrových vrchů hlavně v prostoru lesíka sv. od Hučák W. a 1 oddíl pro všeob. činnost postřeluje Huntovice.

Vyrazení z výchozí základny, kterou jsou záp. okraje lesíku j. a v. od 448 a hřbet s. od 448 bez dělostřelecké přípravy 5 minut po vypálení rakety červený déšť, kterou vypálíte ihned, jakmile budete připraven k postupu, na vých. rohu lesíka v. od 430, kde bude vaše SV.

Jednotky 12. p. pl. a 9. p. pluku, jež budou v pásmu vašeho praporu překročeny, zůstanou prozatím na místě k mé dispozici, pomáhají palbou vyraziti k protiútku a tvoří záchytný sled pro případ neúspěchu.

SV. brigády zůstane v Předboři.

SV. 12. p. pluku je na Vyhnálově.

SV. 9. p. pluku v lese Mejtko.“

Je najevě, že tyto rozkazy budou 1. pobočníkem sepsány v písemný rozkaz, který později dostanou všichni, o nichž jsme se zmínili, a mimo to vel. divise na vědomí.

III. část.

1. Velitel II./11. praporu, při odchodu ze SV. brigády potkal v 8 hodin 29 minut velitele 5. roty, který mu hlásil, že právě přišel se svou rotou. Nařídil mu, aby ponechal u SV. brigády jednu spojku, která by velitele 6. a 7. roty a velitelskou četou praporu, až přijdou, poslala k lesíku 400 m západně od Dvůr Předboř, kamž se právě odebírá se svým pobočníkem a velitelem kulometné roty, kamž má sám co nejdříve přijíti a kamž má velitel spojovací čety ihned po svém příchodu klásti telefonní vedení od ústředny brigády.

2. Krátce po příchodu k lesíku započala nepřátelská dělová palba a asi v 8 hod. 45 min. viděl velitel praporu vystupovati vlastní jednotky z lesíka východně od 448 a ustupovati z celého hřbetu táhnoucího se odtud na sever.

3. V tu dobu přichází k veliteli praporu také velitel 7. roty v čele velitelské čety praporu (velitel 5. roty, přišel již v 8 hod. 40 min.) a hlásí mu, že nepřátelská dělová střela zabila velitele brigády a těžce zranila jeho pobočníka.

4. Několik okamžiků potom bylo viděti přicházeti i velitele 6. roty a ode dvora stavěti telefonní linku.

5. Situace II./11. praporu je v tu dobu (8 hod. 45 min.) taková, jak je znázorněna na náčrtu C.

Jaká bude činnost a jaké rozkazy vydá velitel II./11. praporu?

Řešení III. části.

Situace se změnila; nepřítel útočí, a jak se zdá, podařilo se mu proniknouti, neboť obránci záchytného pásma, které má býti výchozí základnou pro protiútok, ustupují. Pronikne nepřítel úplně, nebo se podaří částečně, jež jsou s ním v dotyku, omeziti jeho postup? Odpověď je těžká!

Co má dělati velitel praporu?

Od velitele brigády rozkaz dostati nemůže,*¹) jeť mrtev. Jeho nástupce — pravděpodobně velitel 12. p. pluku — nezná také situaci a konečně jeho rozkazy by přišly pozdě.

Musí se tedy sám rozhodnouti.

Má dvě možnosti:

- a) buď protiútokem dobude záchytného pásma;
- b) nebo se bude snažit nejprve zachytit ustupující a zabránit nepříteli další postup a pak uvidí.

Rozhodne se pro druhý způsob; neboť protiútok by byl v této situaci choulstivý; vždyť nezná ani situaci jednotek v svém pásmu, ani situaci jejich sousedů, konečně jeho prapor se teprve shromažďuje, a než by mohl zasáhnouti, uplynula by určitá doba, během níž — i kdyby byla sebe kratší — by se mohla situace znovu změnit.

Proto se rozhodne 5. rotou, kterou má nejblíže a jejíž velitel je v blízkosti a zná dokonale již situaci i terén, a kulometnou rotou, jejíž velitel byl neustále s velitelem praporu, obsaditi návrší u lesíčka s úlohou zachytiti ustupující a zabrániti nepříteli vyražení z lesíka v. od 448 a 2 četami 7. roty obsaditi cestu v prostoru 420 (sz. od Předboře) s úlohou zabrániti prosakování údolím a navázati spojení s jižním křídlem 9. p. pluku ve směru na les Mejtko, 2 četami téže roty obsaditi pak sz. okraj Předboře. 6. rota zůstane v dosavadním umístění, připravena zasáhnouti buď ve směru lesíka, neb obsaditi Předboř a hřbet jižně odtud.

*) Opatrný velitel brigády byl by býval pamatoval na tuto možnost a byl by býval vydal pravděpodobně směrnice pro tento případ zároveň s rozkazem pro protiútok, daný veliteli II./11. praporu. Aby situace byla zajímavější — předpokládal jsem, že tak neučinil.

A poněvadž hrubý děl. oddíl II./103. střílí na Petrovy vrchy, nebude se rozpakovati přes to, že nedostal jeho palbu k dispozici, naříditi, aby přeložil palbu na lesíky u 448 a hřbet 441.

Je samozřejmé, že situaci a své rozhodnutí musí hlásiti veliteli 12. p. pluku, kterého zároveň požádá, aby svým volným dělostřelectvem postřeloval prostor lesíka z. od 430, veliteli divise a veliteli jižního praporu 9. p. pluku, kamž vyslal svého zpravodajského poddůstojníka.

Konečně je třeba také upravit pozorování. Velitel praporu, který nemá čas zabývat se podrobnostmi, dá svému pobočnickovi pokyny pro upotřebení pozorovatelských rojů, které přišly s velitelskou četou. Chce věděti, jednak co se děje v pásmu, v němž měl podniknouti protiútok, jednak chce znát situaci sousedů; proto nařídí, aby jeden roj pozorovatelů pozoroval od lesíka 448 na jih a druhý na sever. Přesné rozkazy dá těmto rojům pobočník.

Jeho pozorovatelé (2), kteří předtím převzali od praporeční spojovací čety soupravu identifikačních a signálních terčů, byli umístěni blízko SV., aby bylo připraveno spojení s letcem.

Činnost a rozkazy velitele II./11. praporu by mohly býti tyto:

1. Ústně — veliteli 5. a 8. roty za přítomnosti velitelů 6. a 7. roty a velitele spojovací čety, který zatím došel k lesíku.

„5. a kulometná rota obsadí ihned návrší, na němž stojíme, zabrání palbou vyrazení z lesíků východně od 448 a překročení hřbetu východně od 441 a tak zachytí vlastní ustupující části. 5. rota udržuje spojení s 12. pěš. plukem na Nebřenice.“

Veliteli 7. roty.

„7. rota obsadí 2 četami cestu na Doubravice v prostoru 420, aby zabránila možnému prosakování nepřítele, a udržuje spojení s částmi 9. p. pluku ve směru na Mejtko W.

2 čety obsadí sz. okraj Předboře.“

Veliteli 6. roty.

„6. rota zůstane prozatím na místě a je připravena buď zasáhnouti ve směru přes lesík (západně od Předboře), aneb obsaditi jz. okraj Předboře a hřbet jižně odtud.“

2. Zapojil se (právě instalovala spoj. četa jednu stanici v blízkosti velitele praporu) přes ústřednu brigády s II./103. děl. oddílem a nařídil mu, aby postřeloval prostor v. od 441 a lesík v. od 448.

3. Vyslal praporečního trubače k SV. 12. p. pluku s hlášením o situaci, o smrti velitele brigády a o svém rozhodnutí a s žádostí o postřel lesíka z. od 430.

4. Totéž hlášení zaslal veliteli divise telefonicky a veliteli jižního praporu (II./9.) po zpravodajském poddůstojníkovi, který dostal rozkaz zjistiti situaci jižního křídla 9. p. pluku.

5. Nařídil svému pobočnickovi, aby vsunul 1 pozorovatelský roj na jz. okraj lesíka s úlohou pozorovati úsek od lesíka v. od 448 (v to) po les Okrouhlík a 1 pozorovatelský roj na sev. okraji lesíka s úlohou pozorovati úsek od lesíka v. od 448 (v to) po les Mejtko.

IV. část.

1. Asi v 9 hodin se situace ustálila — nepřítel zastavil svůj postup před novou palebnou linií.

Situace II./11. praporu, zaujatá podle rozkazů velitele praporu a situace sousedních a nepřátelských jednotek v 9 hodin 5 minut je naznačena v náčrtu D tak, jak ji v hrubých rysech zná velitel praporu.

2. Praporeční trubač vyslaný k veliteli 12. p. pluku se dosud nevrátil.

Co učiní velitel II./11. praporu a jaké vydá rozkazy?

Řešení IV. části.

Velitel praporu je znovu postaven před situací, kdy se musí sám rozhodnouti, neboť nemůže dostati rozkazy od velitele brigády a od velitele 12. p. pluku je dosud nedostal.

Jeho rozhodnutí k další činnosti však bude vyvířati jednak z úmyslu velitele brigády, který zná velitel praporu, jednak ze situace, která se vyvinula a které musí provedení úmyslu mrtvého velitele podříditi a přizpůsobiti.

Úmyslem velitele brigády bylo protiútokem znovu se zmocniti předních hranic hlavní posice, aby nepříteli bylo zabráněno pronikání na Předboř.

Situace nepřítel.

Podařilo se mu zmocniti hřbetu a lesíku v prostoru 448 a tím proraziti zadní hranice hlavní posice obránce, t. j. záchytné pásmo, a získati výhled do prostoru, v němž jest umístěno již dělostřelectvo.

Při vyrazení z těchto lesíků a ze hřbetu byl zastaven jeho postup pravděpodobně pro nedostatek palebné převahy. Aby ji získal, bude se snažit zesílit své prostředky, zříditi na dobytém hřbetu palebné základny — neboli jeho situace se bude čím dále tím více zlepšovati.

Situace vlastní.

Souvislost palebné linie — podle nařízení velitele II./11. praporu — byla zachována, ale její postavení je nevýhodné a sotva bude moci odolávati za dobrých podmínek příštímu útoku. Mimo to je třeba, aby se zabránilo nepřátelskému pozorování do prostoru, kde je umístěno vlastní dělostřelectvo, a to je možné jen, zmocníme-li se znovu lesíků u 448 a hřbetu táhnoucího se na sever odtud; a zmocníme se jich tím snadněji, čím dříve vyrazí útok. Je tedy nutno jednati především rychle.

Pokud se týká podmínek provedení, musí si velitel praporu uvědomiti, že

za cíl svého podniku může stanoviti jen západní okraje lesíků v prostoru 448 a hřbet táhnoucí se odtud na sever, poněvadž další

postup bude zasluhovati větší koordinace, kterou provede již pravděpodobně nově určený velitel úseku;

je nutno upravit spolupráci s hrubým děl. oddílem, který střelil na cíl právě stanovený;

je třeba uvědomiti též sousedy o podniknuté akci;

konečně musí také pamatovati na zajištění pro případ neúspěchu vytvořením záchytného sledu.

Pokud se týká útočné sestavy, je přirozené, že musí vyplývat z dosavadní.

Šířka fronty vyžaduje dvou rot do 1. sledu, t. j. 7. roty, která bude postupovati vpravo na hřbet 441, a 6. roty, která bude míti za úkol zmocniti se lesíků v prostorů 448.

5. rota zůstane i po překročení 1. sledu v dosavadním umístění, jednak aby zajišťovala palebnou základnu, tvořenou kulometnou rotou, jednak aby spolu s touto rotou tvořila záchytný sled pro případ neúspěchu.

Tímto způsobem nejrychleji přejdeme do útočné sestavy a nejlépe zajistíme obranu záchytného sledu, poněvadž 5. rota už svůj palebný plán provedla.

Po dobytí cíle se větší část kulometné roty přesune na hřbet severně od 448, aby pomáhala zde udržeti dobytý terén.

Mimo to upraví pozorování, a to tím, že pošle s rotami prvního sledu na severní roh lesíka v. od 448 jeden pozorovatelský roj, jemuž přidělí 1 spojku, 1 signalistu a nařídí vel. praporem spojovací čtyry vystavěti ihned, jak to bude možné, telefonní vedení od SV. praporu k pozorovatelně. Druhý roj pozorovatelů (na sev. okraji lesa) ponechá na místě, jen mu rozšíří úsek pozorování na jih, aby obsáhl nejméně celé pásmo činnosti praporu.

Poněvadž začíná již vážný boj, bude třeba se starati o odsun a ošetření raněných tím, že nařídí, aby se praporem obvažště umístilo ve dvoře Předboři; dále se postará také o zásobování střelivem tím, že nařídí spojce od trénu přemístění vozů na střelivo z Kašovic do Předboře po polní cestě ze sever. okraje Kašovic a pak po cestě Všechromy—Předboř, kteréžto cesty jsou skryté.

Činnost a rozkazy velitele II./11. praporu by mohly býti tyto:

1. Písemný rozkaz velitelům 6. a 7. roty, který bude v opise dán na vědomí oběma sousedním praporům (od 9. a od 12. p. pluku).

„II./11. prapor podnikne protiútok v pásmu dříve určeném s hlavním úsilím ve směru 441 a zmocní se — ve spojení se sousedy — čáry, procházející 200 m západně od podlouhlého lesíka v. od 441 a západním okrajem lesíků v prostoru 448, 6. a 7. rotou v 1. sledu; 7. rota vpravo.

5. a 8. rota zůstanou po překročení těchto rot v dosavadním postavení s úlohou podporovati palbou vyrazení k útoku a tvořiti záchytný sled pro případ neúspěchu.

Dělová palba se přemístí na žádost velitelů rot: raketa, zelený déšť, nejprve na prostor 441, pak na východní svahy Petrových

vrchů. Vyražení k útoku na raketu červený déšť, která bude vypálena ze SV. praporu, jakmile roty 1. sledu budou připraveny na čáře 420 — lesík západně od Předboře .

Dobytý terén bude připraven k obraně, při čemž 7. rota drží hřbet v. od 441, 6. rota brání lesíky v prostoru 448.

SV. praporu beze změny.

Praporeční obvaziště: dvůr Předboř.

Praporeční vozy na střelivo: Předboř.“

2. Týž rozkaz bude dán velitelům 5. a 8. roty, kteří jsou v blízkosti velitele praporu, ústně. Bude doplněn nařízením veliteli kulometné roty, aby po dobytí cíle přemístil jednu četú do prostoru v. od 441, jednu četú do okolí 448 k zesílení obrany dobytého terénu; jedna četa zůstane na dosavadní linii, kde tvoří s 5. rotou palebnou clonu před záchytným sledem pro případ neúspěchu.

3. Telefonicky nařídí veliteli hrubého děl. oddílu II./103., aby na žádost pěchoty (raketa zelený déšť), která podnikne co nejdříve protiútok ve směru 420—441, aby se zmocnila čáry 200 m z. od podlouhlého lesíka v. od 441 a záp. okrajů lesíků u 448, přemístil palbu nejprve na prostor 441 a pak na východní svahy Petrovy vrchy.

4. Oznámí své rozhodnutí veliteli 12. p. pluku a veliteli divise.

5. Dá směrnice svému pobočníku o organizaci pozorování, o umístění praporečního obvaziště a o přemístění praporečních vozů na střelivo, jak bylo uvedeno v rozpravě.

Závěrem možno zdůraznit dvě poučky:

1. První z nich je vyjádřena v člancích 592 a 594 sl. předp. P-I-1, hlavně pokud se týká provádění protiútoků.

Nejprve je třeba nepřítele zastavit palbou a pak teprve podniknouti protiútok. Kdybychom se vrhli na nepřítele ještě postupujícího, dopustili bychom se neopatrnosti, neboť situace pro nás v ten okamžik není dosti jasná; nebudemeť často vědět, jaké síly proti nám postupují, jaká je situace před námi a u sousedů, a hlavně, jak se tato situace vyvine v době, kterou potřebujeme k přípravě protiútku. Představme si, kdyby byl II./11. prapor podnikl protiútok ihned a ještě před tím, než by byl nepřítel zastaven, a sousedé byli přinuceni ustoupiti dále na východ, než se skutečně stalo, a kdyby části postupující do lesíků 448 byly překvapeny! Zdá se, že by tím osud praporu byl zpečetěn.

Zde si musíme uvědomiti jakýsi rozdíl mezi střetným bojem a protiútokem, prováděným za současného postupu nepřítele.

V střetném boji jdou oba protivníci „do neznáma“, za stejných celkem podmínek a tu je na místě i riskování, neboť ten, kdo je rozhodnější, často vyhrává.

V protiútku, který se sráží s útokem protivníka, je tomu trochu jinak. Útočník je ve výhodě; má v rukou iniciativu operací, jeho útok je prováděn metodicky a dostatečnou palebnou podporou zajištěn, kdežto ten, kdo podniká protiútoky, nemá čas na metodickou přípravu a protiútok často improvizuje, poněvadž musí rozhodnutí učiněné za ustálené situace přizpůsobovati změnám, jež v situaci za přípravy mohly nastati.

Aby však těchto změn nebylo mnoho, je třeba dobu příprav omeziti na nejmenší míru, t. j. prováděti je co možná nejrychleji; to se bude odrážeti v krátkých a více méně povšechných rozkazech. A aby tyto povšechné rozkazy nebyly příčinou nepochopení, je nutno, abychom se snažili důkladným výcvikem již v míru zajistiti si jednotnost názorů u podřízených, které zaručují pak správné provedení, i když rozkazy nejsou podrobné.

2. Druhá je aplikací článku 5. sl. předp. G-V., který pojednává o iniciativě.

Velitel praporu znal úmysl velitele brigády, který byl pojat za určitých předpokladů o situaci. Situace se však změnila a velitel praporu ani neprovádí tvrdošíjně nařízení velitele brigády, ani nezůstává nečinným, i když nemá rozkazy, jež by usměrnily jeho činnost za změněné situace. Rozhoduje se sám, při tom však se snaží provésti úmysl velitele brigády, jehož provedení tak přizpůsobuje okamžité situaci.

Svá rozhodnutí hlásí vždy a ihned nadřízeným velitelům, aby tito měli podklad pro uladění operace v celku.

Na tuto samozřejmou povinnost se tak často zapomíná při mírových cvičeních, které mají býti a jsou přípravou pro válku.
